

Kniha má utužiť vzťahy

„Už o niekoľko dní uzrie svetlo sveta kniha, ktorá by mala prelomiť ľady medzi katolíckou cirkvou a Židmi. Autorom nie je nikto iný ako pápež Benedikt XVI. Podľa kritikov sa pontifik, ktorý bol v mladosti nedobrovoľným členom Hitlerovej mládeže, cez túto knihu kajá.

Pápež nadväzuje na prvý diel o Ježišovi Nazaretskom. Dotýka sa citlivého bodu, ktorým je vina židovského národa za Kristovu smrť. Táto interpretácia sa po stáročia využívala na ospravedlnenie prenasledovania židov. Benedikt XVI. tieto tvrdenia definitívne maže.

Philip Pulella, korešpondent Vatikánu: „Pápež v knihe vysvetľuje, že Ježišovu smrť si želali predstavitelia chrámu, ktorí sa báli, že stratia moc. Išlo teda o malú skupinu ľudí, nie celý

židovský národ. Týmto židov zbavuje kolektívnej viny.“

Redaktorka: „Židovská obec dielo privítala. Napriek tomu prvé kritiky vychádzajú práve z radov rabinov.“

hovorí Riccardo Di Segni, rímsky rabin: „Táto kniha podľa mňa neprináša nič nové. Pápež v podstate opakuje to, čo Svätá stolica už pred 45 rokmi schválila na druhom vatikánskom koncile.“

Redaktorka: „Dokument, ktorý vtedy schválili, oficiálne zbavoval židov kolektívnej viny. Podľa kritikov si knihou pápež dláždí cestu k židom, ktorí ho v poslednom období kritizovali najmä za jeho rozhodnutie blahorečiť pápeža Pia XII., ktorý podľa nich neurobil nič, aby zabránil deportáciám židov do koncentračných táborov.“

Natália Babincová, Markíza, 6.3.2011

Na prejav viery netreba megafóny

O moderných spôsoboch evanjelizácie hovoríme s riaditeľkou Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví MICHAELOU MORAVČIKOVOU a odborným pracovníkom ústavu MIROSLAVOM LOJDOM.

Možno vo využívaní verejnej evanjelizácie vidieť nejaký trend?

MM: Náboženské spoločenstvá dnes využívajú pestrú škálu metód, ktorými oslovujú potenciálnych stúpenčov. Často dobre poznajú marketingové stratégie a vedia, ako ich akomodovať pre svoje potreby. Populárna evanjelizácia na ústupe nie je, využívajú ju najmä novšie subjekty, ale aj tradičné, najmä počas organizovaných misií na konkrétnom území.

Ako využíva nové formy evanjelizácie väčšinová cirkev?

MM: Katolícka cirkev sa otvorila najmä elektronickým médiám, sociálnym sieťam, mobilným a ďalším moderným technológiám.

Zaregistrovali ste konflikty v súvislosti s takouto formou evanjelizácie?

MM: Vieme o prípadoch, keď sa obyvatelia sídliska sťažovali na nadmerný hluk počas evanjelizačných podujatí jednej neregistrovanej náboženskej skupiny. Raz do takejto potýčky zasahovala aj polícia.

Je istý druh šírenia viery priamo charakteristický práve pre sekty?

ML: Základný rozdiel vidím v tom, že dnešná misijná činnosť väčšiny etablovaných cirkví a náboženských spoločností sa zakladá na dobrovoľnosti a transparentnosti, ale rôzne pochybné spoločenstvá, teda sekty šíria svoju vieru často agresívnym, nátlakovým a skrytým spôsobom a využívajú pritom rôzne manipulačné techniky, keď systematicky budujú pocity viny a strachu, predstierajú náklonnosť a podobne.

Tento „hlasný“ spôsob môže byť kontraproduktívny voči tým, ktorí vieru chápu ako intímnu záležitosť?

ML: Takýto spôsob evanjelizácie k nám bol importovaný zo zahraničia. Podľa mňa sa do nášho priestoru nehodí. Pôsobí exoticky,

Pápež: Ježiš nebol revolucionár

Pápež Benedikt XVI. odmieta myšlienku, že Ježiš bol „revolučný vodca“ a za jeho smrť môžu Židia. Hlava katolíckej cirkvi to tvrdí v druhom diele svojej knihy Ježiš Nazaretský, ktorá je Kristovou biografiou. „Syn Boží neprišiel ako ničiteľ, neprišiel s mečom revolucionára,“ píše Benedikt. „Jeho sila spočívala v láske k blížnemu,“ tvrdí pápež. Tiež si myslí, že Ježiš oddeľoval od seba politiku a náboženstvo, čo bolo dovtedy nemysliteľné.

(sita), Plus jeden deň 11.3.2011

Kňaz odsúdený za pedofiliu

Taliansky súd poslal kňaza na 15 rokov do väzenia za sexuálne obťažovanie detí. Ruggera Pontiho usvedčili 7 chlapci. Vypovedali, ako ich kňaz nútil vykonávať sexuálne akty v jeho dome, kam ich pozýval sledovať filmy. Obete mali v tom čase len 13 rokov. V prípade musel vypovedať aj biskup, ktorý o zneužívaní vedel, napriek tomu ho nezavolať úradu, ani nehlásil políciu. STV 1, 4.3.2011

teatrálne až nedôveryhodne. Niekoľko to môže osloviť, ale väčšina ľudí prekáža, lebo to berie ako vnucovanie. Nedávna minulosť ľudí naučila chrániť si vieru vo svojom vnútri, a tak by to aj malo ostať. Na jej prejavenie v pravej chvíli netreba megafóny a reproduktory.

Nestáva sa viera len jedným z možných obsahov marketingu a reklamy?

ML: Dnes sa viera zneužíva. Ľudia sa veľakrát dajú zlákať len prázdnu formou bez obsahu v atraktívnom balení. Kým prídu na to, že ich podviedli, môže ich to stáť nielen rozbité medziľudské vzťahy, peniaze, ale i poškodené zdravie.

Ľubomír Jaško, SME 5.3.2011

Odluka je otázkou princípu

Určitá podpora cirkví je oprávnená, ale istota paušálneho príspevku od štátu ich zvyhodňuje. Riešením by mohla byť asignácia dvoch percent z daní.

Viac ako dve desaťročia po nežnej revolúcii sa začína diskutovať o poslednej z nesplnených požiadaviek novembra; odluke štátu a cirkví. S odstupom času je zjavné, že najmenší záujem na nej majú tí, ktorí vtedy po odluke volali. Naopak. Katolícka cirkev sa cez zmluvy so Svätou stolicou snaží zabezpečiť si nielen nadštandardné postavenie v spoločnosti, ale i definitívne záväzky štátu v oblasti jej financovania. Z kontextu diskusie je zrejme, že zostane len v deklaratórnej a pre cirkev neškodnej rovine. Spôsob financovania cirkví a náboženských spoločností na Slovensku má totiž riešiť komisia odborníkov, vytvorená hlavne zo zástupcov samotných cirkví. Aký (ne)záujem na zmene súčasného stavu bude mať komisia, ktorej členovia sú v jasnom konflikte záujmov, sa dá vopred predvídať. Principiálnou otázkou zostáva, nakoľko - a či vôbec - je takáto výsostná pozícia cirkví oprávnená v sekulárnej krajine, ktorá má nezávislosť od ideológie alebo náboženstva zakotvené priamo v ústave.

Dvojaký meter

Ak chce cirkev koexistovať v sekulárnom štáte, kde sú princípy voľnej súťaže, spravodlivosti, zásluhovosti a transparentnosti vysoko cenené, mala by sa im dokázať prispôbiť. Neexistuje reálny dôvod, ktorým by sa dali ospravedlniť iné pravidlá hry pre personál pôsobiaci v cirkvi a v iných službách financovaných prostredníctvom štátu. Ak lekár vezme úplatok od pacienta, je stíhaný za korupciu. Na každej dedine ľudia vedia o poplatkoch, ktoré sa dávajú pánu farárovi pri krste, svadbe či iných obradoch. A hoci je kňaz platený v konečnom efekte zo štátneho rozpočtu a má vlastne podobné postavenie ako lekár, v tomto prípade sa nehovorí o korupcii, ale milodaroch. Princíp je však rovnaký. Štát ticho toleruje sivú cirkevnú ekonomiku a cirkev zatiaľ zhromažďuje majetky; medzitým jej patrí značná časť pozemkov na Slovensku.

Štát v štáte?

Viera a náboženské presvedčenie

sú dôležitou súčasťou identity mnohých ľudí. Preto je určitá forma mechanizmu podpory cirkví ako súčasti občianskej spoločnosti pochopiteľná a oprávnená. Všetko je však otázkou miery. Náboženstvo nie je pre väčšinu ľudí jediným určujúcim rozmerom ich intimného občianstva. Pre mnohých sú dôležité iné veci, ako je zdravé životné prostredie, rovnosť šanci mužov a žien a ďalšie spoločenské otázky. Napriek tomu nedostávajú environmentálne ani ženské organizácie paušálne dotácie od štátu podľa počtu ľudí, ktorí sa k nim zastupovaným princípom hlásia. Spôsob financovania cirkevných organizácií vyvoláva teda mnohé otázky. Prečo má Katolícka charita iné postavenie ako iné charitatívne organizácie? Prečo by mala mať v treťom tisícročí cirkev postavenie štátu v štáte, keď sa historicky ukázal tento systém ako nevhodný a diskriminačný voči iným, ktorých práva sa cirkev snaží - a priznajte, že úspešne - obmedzovať a potláčať?

Mechanizmus existuje

Mechanizmus vytvoreným štátom na podporu občianskych aktivít je asignácia dvoch percent z daní pre konkrétnu organizáciu, ktorá sa o takúto podporu musí uchádzať vo voľnej súťaži. Je teda oprávnená otázka, prečo by mala mať cirkev vytvorené iné mechanizmy financovania. Assignácia dvoch percent z daní by vyriešila strach predstaviteľov cirkví z tzv. cirkevnej dane, ktorá by pre ľudí znamenala finančnú záťaž navyše a zrejme aj odlev ovečiek. (Treba však podoznieť, že nie cirkevná daň, ako tvrdil predseda KBS po stretnutí s ministrom kultúry, ale morálne zlyhanie katolíckej cirkvi v prípadoch sexuálneho zneužívania mladistvých je dôvodom na hromadný odchod veriacich z rakúskej katolíckej cirkvi.) A že by pritom niektoré malé cirkvi neprežili? No á? Aké oprávnenie na existenciu a štátny príspevok má cirkev, ktorá svojím učením nedokáže oslovit' dostatočný počet ľudí? Na druhej strane by adresný príspevok ukázal, kde sú priority ľudí, ktoré farnosti, respektíve farári majú ich dôveru, a ktoré témy sú pre ľudí dôležité. Cirkvi samotnej by takáto sebareflexia len a len prospela.

Olga Pietruchová, SME 7.3.2011

Hnedajú si pokoj

Keď John Galliano povedal na terase La Perle vedľa sediacej dáme, že je škaredá a Hitler by ju poslal s celou rodinou do koncentráku, ešte netušil, že sa jeho kariéra v módnom dome Dior o pár dní skončí. Anglického geniálneho návrhára nezachránil ani fakt, že jeho príchod zachránil pred pätnástimi rokmi Dior pred krachom. Mondénny nacizmus pestovala už Diorova vnučka, ktorá ešte v roku 1962 chcela vo Francúzsku šíriť národný socializmus a predávať štylizované perlové variácie svastiky. Sympatiami k nacistom trpela aj Coco Chanel, ktorú z tohto zovretia neošlobodila ani spomienka na objatia Igora Stravinského. Keď sa biskup Ján Vojtaššák prihovára v roku 1941 za arizáciu majetkov, netušil, že si za to vyslúži oslavný pastiersky list, ktorý pred pár dňami čítali vo vybraných kostoloch. Ako už býva na Slovensku zvykom, s blížiacim výročím 14. marca sa rozbúchajú neogardistické srdiečka, v chrámoch zaznejú zádušné omše za Tisa a teologická múza dopraje vyvoleným božím služobníkom napríklad takéto perly: „Zlý duch, ktorý celým svojím bytím nenávidí Krista a jeho Cirkev, má vždy ten istý cieľ, používa tie isté metódy, iba v obmenenej forme. Ten liberalizmus, ktorý sa presadzoval po vzniku ČSR, presadzuje sa aj dnes. Ešte že tu máme,“ povedané slovami dojatého biskupa Františka Tondru, „Jána Vojtaššáka, dnes už Božieho sluhu, kandidáta na blahorečenie, ktorý sa hneď od začiatku prejavil ako múdry a starostlivý pastier Božieho ľudu.“ Existuje fotografia, na ktorej Vojtaššák salutuje „Na stráž!“ tak prirodzene, že by mohol robiť predavača v obchode Thor Steinar. Pán Tondra je s nadchádzajúcim výročím asi priveľmi rozcitlivený, aby bral ohľad na také detaily. No rovnako veľký sentiment by nemal brániť apoštolskému nunciovi Svätej stolice na Slovensku, aby informoval pápeža o šokujúcich výrokoch kléru, ktorý staval na to, že spoločenský liberalizmus porazí rovnakou rétorikou a rovnako tragickými postavami, ktoré slúžili nacisticko-gardistickému slovenskému štátu. To, že sa Vojtaššák stal, ako to už v dejinách býva, nakoniec sám obeťou, nijakým spôsobom nezmenšuje podiel jeho viny na kolaborácii. Snahy o jeho svätorečenie iba dokazujú, že veľká časť katolíckeho kléru žíví v sebe toxickú

pokračovanie na str. 3

dokončenie zo str. 2
nostalgiu za totalitným režimom, v ktorom hrala jeho cirkev kľúčovú úlohu. Pokus urobiť z arizátora svätca sa prieči najmä tým morálnym imperatívom, ktorými cirkev kára „morálny relativizmus“ moderného sveta. Zároveň je urážkou pamiatky všetkých duchovných, ktorí boli počas druhej svetovej vojny v odboji a nepodľahli ilúzii o tom, že nacistická diktatúra môže byť prostriedkom na politickú emancipáciu a duchovnú integritu Slovákov. Pán Tondra a jeho

kolegovia by mali namiesto snáh vytvoriť zo slovenských dejín tovareň na mučeníkov radšej rozmyšľať nad tým, akú desivú úlohu zohrala cirkev v období, keď bol prvý a posledný raz na čele slovenského spoločenstva vysvätený kňaz. Pretože nahovárať verejnosti, že sa morálne zlyhanie premení zázrakom dejinnej eucharistie na ťarchu kríža, je ďalším dôkazom, že cirkev po tom, čo prestala rozumieť súčasnosti, prestáva rozumieť aj vlastnej minulosti.

Michal Havran, Pravda 7.3.2011

Financovanie cirkví

Moderátor Juraj Hrabko: „Začatie diskusie o odluke cirkvi od štátu. Pán Krajcer, úvodná otázka znie, aj sa skončí tá diskusia v tomto volebnom období, alebo je to úplný začiatok? Aký je plán?“

Daniel Krajcer, minister kultúry: „Začalo sa niečo, čo tu doteraz nebolo. Je to plne v súlade s programovým vyhlásením vlády, kde sa uvádza, že vláda bude naďalej pokračovať v korektnej komunikácii s cirkvami a zároveň otvorí diskusiu o financovaní cirkví. To čo je pre mňa dôležité je fakt, že ja osobne som presvedčený, že cirkvi by mali mať slobodnejšie postavenie v našej spoločnosti a som rád, že aj takáto tabuizovaná téma sa dá v diskusii posúvať ďalej. Spolu sme sa s cirkvami zhodli na tom, že sa vytvorí naozaj skupina expertov, lebo ja si myslím osobne, že je lepšie, keď na túto tému diskutujú odborníci a nie politici.“

Moderátor: „Máte ambíciu v tomto volebnom období aj dokončiť tú diskusiu, alebo nie je určený termín nejaký.“

Daniel Krajcer: „Termín nie je určený, pretože ja osobne som presvedčený, že na takúto zásadnú zmenu je potrebný istý konsenzus.“

Marek Maďarič, poslanec NR, Smer SD: „Ja keď som videl pána ministra, ako otvoril túto akože verejnú expertnú diskusiu, tak som sa tak trochu aj musel usmiať, pretože takýchto diskusií tu bolo otvorených už niekoľko. Napríklad jedna z nich vyvrcholila v roku 2009 aj medzinárodnou európskou konferenciou na tému financovania cirkví, ktorú organizovalo ministerstvo kultúry a Ústav pre vzťah medzi cirkvami a štátom a z nej je tak aj pomerne obsiahly zborník príspevkov rôznych expertov a odborníkov a poskytuje to celý vejár možností.“

Moderátor: „Možno je niečo iné financovanie, niečo iné je aj odluka. Číže

týkalo sa to aj odluky?“

Marek Maďarič: „No to s tým súvisí. Tam boli tieto otázky široko diskutované. Cheem iné povedať, alebo iné je podstatné. Ja na rozdiel od pána ministra si myslím, že táto otázka je expertná až v druhom rade. Jednoducho neviem si predstaviť, že by sa v tejto veci dalo pohnúť bez toho, aby nebola vyriešená v politickom zmysle slova. To je podstatné. Štát prostredníctvom tých najväčších politických strán si musí jasne povedať čo chce, aký vzťah chce medzi štátom a cirkvami. Či taký ako je doteraz, to znamená to sú tie dotácie a takisto aj cirkvi, oni určite na úrovni svojich expertov majú veci prediskutované, vedia aké sú možnosti, ale to podstatné je, aby sa tiež oni rozhodli v tom politickom zmysle slova, čo im vyhovuje pre ich vnútorný život, preto aby sa posunuli, či tá väčšia závislosť, menšia závislosť, čiže ja na rozdiel od pána ministra si myslím, že bez istého konsenzu na politickej scéne a bez toho rozhodnutia v tej politickej rovine sa jednoducho nikam nepohneme. A ďalšia vec, ktorá je veľmi dôležitá. My tuná tieto diskusie nevedieme na nejakom čistom papieri nepopísanom. Veď tuná v roku 2000 kolega pána ministra Krajcera, pán minister Dzurinda, podpísal on osobne zmluvu medzi Slovenskou republikou a Vatikánom, kde už vytvoril určité záväzky Slovenskej republiky. V tej zmluve napríklad je, že Slovenská republika má uzatvoriť medzinárodnú zmluvu o financovaní katolíckej cirkvi. Číže štát v tejto otázke povedal by som má trochu nevýhodnejšiu situáciu, nemá úplne voľné ruky. Takže netvárame sa, že niečo vyriešia experti. Nevyriešia nič. Ja vám garantujem, že o rok pán minister odprezentuje pozíciu expertov, ktorí nám ponúknu celú širokú škálu možností a diskusia bude ďalej

pokračovať a nikam sa nepohneme. Je to tak trochu divadielko a viem si predstaviť, že keď znovu bude potrebovať koalícia zakryť nejaké problémy, tak znovu pán minister pred kamerou vyjde a posunie ďalej akože verejnú diskusiu.“

Moderátor: „Pán minister.“

Daniel Krajcer: „Pán Maďarič, vy viete veľmi dobre, že ja nemám žiadne problémy, čiže nepotrebujem nič zakryvať. Problém je v niečom inom. Všetci dobre vieme, a to predsa dôkazom toho aká diskusia sa rozprúdila aj v spoločnosti je, že táto téma jednoducho bola tabuizovaná. Veď je zrejme, že aj za vašej vlády bola akási tichá dohoda o tom, že sa nebudú otvárať témy, ktoré súvisia s financovaním a na druhej strane zase cirkvi nebudú tlačiť na výhradu vo svedomí. Ja osobne si myslím, že slobodní ľudia v slobodnej krajine by sa mali vedieť baviť na akúkoľvek tému a na akúkoľvek tému môžu diskutovať a hľadať východiská. To je celé čo ako minister robím. Na druhej strane, ja som naozaj presvedčený, že politici by mali prísť až v ďalšej fáze, to znamená, keď naozaj na stole bude niekoľko funkčných modelov, pretože nedá sa jednoducho len aplikovať to čo je v zahraničí, to čo funguje povedzme v Nemecku, Francúzsku, alebo v Taliansku. Špecifiká Slovenska sú evidentné. Ja osobne považujem za mimoriadne dôležitú tému, ktorá je súčasťou tohto problému, a to je obnova kultúrneho dedičstva, kde naozaj vyše 90% nehnutelných pamiatok v rámci kultúrneho dedičstva sú sakrálne, to znamená, že štát jednoducho sa nemôže tváriť že nebude tieto veci riešiť a toto všetko naozaj ten problém rozširuje a naozaj je potrebné, aby experti prišli s možnými variantmi a potom môžu politici rozhodovať, spoločne s cirkvami, či niektorý z nich je akceptovateľný.“

Marek Maďarič: „To nebola žiadna tabuizovaná téma, ešte raz zopakujem, ja osobne som organizoval, bol som účastný medzinárodnej konferencie, kde diskutovali predstavitelia ministerstva kultúry s celým širokým spektrom predstaviteľov cirkví. A viete, vaša verejná diskusia, veď vám jasne už na začiatku povedal predstaviteľ katolíckej cirkvi, že oni si nevedia predstaviť cirkevnú daň a predstaviteľ najmenšej cirkvi Náboženských židovských obcí, že ich by zase poškodilo odlúčenie cirkvi od štátu, takže nikde na expertnej úrovni nedospějete, kým tu nebude najprv jasný postoj štátu konsenzom politických strán k tejto otázke.“ **Rádio Slovensko, 4.3.2011**

Aj marketing je posvätný

Dávno neplatí, že viera je zatvorená len v kostoloch. Oznamuje sa okrem iného aj krikom, spevom, otravovaním v byte alebo oslovovaním na ulici. Na uliciach občas zaznie: „Ježiš ťa miluje!“ Vznikajú otázky, či je táto forma šírenia viery primeraná, či nediskredituje dobrú vec a či sa viera nestáva jedným z bežných tovarov.

Šírenie viery

K náboženstvám patrí šírenie viery už oddávna. Misijné snahy majú za sebou krásne i tragické príbehy. Na jednej strane nezištná pomoc v krajinách tretieho sveta, oproti tomu barbarské šírenie viery mečom (či zakrivenou tureckou šablou) a ohňom. Šírenie viery nesmerovalo len k ďalekým, svätou pravdou nedotknutým končinám. Adresátni misie, v kresťanstve evanjelizácie, sa stávajú široké ľudové vrstvy. Cieľom je osobnejšia viera a náprava života. V stredoveku vznikajú hnutia (napríklad flagelanti), ktoré radikálnymi spôsobmi šírenia viery vzbudzovali eufóriu i odmietnutie. Táto dilema trvá. Dnes sa v kresťanstve hovorí o takzvanej modernej či novej evanjelizácii. Tá aktívne využíva komunikačné možnosti. Pocity jej adresátov sa nemenia: od ignorancie cez znechutenie až po silné presvedčenie, že konečne našli odpovede na podstatné otázky života a smrti. Mnohí si spomenú na úžas, keď sa po roku 1989 na obrazovkách objavili americké evanjelizačné a uzdravovacie šou.

Neodbytní jehovisti

Náboženská spoločnosť Svedkov Jehovových ani náhodou pasívne nečaká na nových návštevníkov svojich zhromaždení. Prakticky každý zažil rozhovor s neodbytnými svedkami vo dverách svojho bytu, rešpektíve na ulici. Návštevy v domácnostiach, takzvaná zvestovateľská služba, sú totiž základnou povinnosťou každého jehovistu. Spoločnosť pritom o svojej stratégii nechce otvorene hovoriť a na medzinárodnej webovej stránke ponúka len kontaktný formulár na otázky týkajúce sa jej učenia. V takzvanej pouličnej evanjelizácii sú aktívne predovšetkým menšie spoločenstvá. K nim patria aj kresťanské spoločenstvá Slovenska. Pripravujú evanjelizačné bohoslužby, pouličné evanjelizácie a verejné premietania kresťanských filmov. Ich hovorca Daniel Šobr upozorňuje, že „nemajú žiadnu privilegovanú skupinu, na ktorú by sa zameriavali“. Vo väčších

mestách nezriedka vidno skupinu elegantných mladých mužov, ktorí spievajú a rozprávajú cudzím prízvukom. Patria k Cirkvi Ježiša Krista svätých neskorších dní - mormónom. Zástupca mormónov Viliam Baťka tento projekt vysvetľuje tak, že „ide o mladých ľudí, ktorí 18 až 24 mesiacov zasvätia svoj čas šíreniu evanjelia formou pobytu na misii. Sú to dobrovoľníci“. Vladimír Dzurenda je farárom vo Važci. Niekoľko rokov strávil na misii v Kazachstane a dlhodobo sa venuje takzvanej novej evanjelizácii v katolíckej cirkvi, viedol aj takúto školu. Priznáva, že pouličné formy evanjelizácie sú pre katolícku cirkev menej bežné. Registreuje však viaceré aktivity v tomto štýle. „Nedávno v Bratislave prebehli mestské ľudové misie, a tie využívali aj pouličnú evanjelizáciu.“ Upozorňuje aj na aktivity spoločenstva pri Dóme sv. Martina, ktoré neváha používať bilbordy a iné nástroje reklamy.

Nejde to bez pravidiel a taktu

V našom prostredí môžu tieto formy pôsobiť ako amerikanizácia náboženstva. Podľa Daniela Šobra sa občas stretnú s nepriateľským odmietnutím. Odpor však nebol proti forme, skôr proti obsahu kresťanskej zvesti. Uznáva, že „medzi marketingom a evanjelizačnými aktivitami sú isté podobnosti, líšia sa však obsahom“. Dzurenda neprecaňuje verejnú evanjelizáciu. „Nič nenahradí osobné vzťahy.“ Tieto formy evanjelizácie však za protiklad k viere ako intímnej záležitosti nepokladá. „Viera patrí k životu. V demokracii ľudia môžu vyjadriť svoj názor k mnohým veciam, prečo by nemohli prejavíť svoju vieru verejne? Treba to robiť s taktom a úctou k druhému človeku.“

Európa je podľa neho proti tomu, aby sa náboženstvo dostávalo na verejnosť. „Tu je nemysliteľné, čo sa stalo v Spojených štátoch, keď v programe SuperStar spievali ako hymnu súčasnej kresťanskú pieseň,“ uvádza príklad Dzurenda. Prvý kontakt nadviazaný pri verejnej evanjelizácii má byť začiatkom. Nemá zostať len pri ňom, nasleduje pozvanie do spoločenstva a postupná formácia. Ďalšou podmienkou je rešpekt k slobodnému rozhodnutiu poslucháčov a divákov. Daniel Šobr vie, že „viera nevzniká na základe toho, že ju niekto niekomu nanúti. Skutočnosť, či môžu kresťania verejne oslovovať spoločnosť, je tiež otázkou slobody slova a vierovyznania“.

Konkurenčný boj

Ťažko sa vyhnúť paralelám so svetom marketingu. Ako vnímajú cirkevné spoločenstvá konkurenciu v šírení viery? Je to nezmieriteľný boj na spôsob bankových domov? Šobr ubezpečuje o veľkorysosti, lebo „pokiaľ ide o kázanie evanjelia, rozhodne to vítame - nech už ho káže ktokoľvek. Dokonca by sme uvítali, aby sa cirkvi venovali evanjelizácii viac“. Dzurenda však vidí aj riziká. „Keď je šírenie, teda ohlasovanie, spojené s útočením na inú cirkev a vábením veriacich z jednej cirkvi do druhej, ide o konkurenciu.“ Český filozof a teológ Tomáš Halík v jednej zo svojich kníh adresuje cirkvám varovanie: „Výzva k evanjelizácii nie je pokynom k emocionálnemu misijnému ťaženiu typu triumfálnej náboženskej mobilizácie.“

Viera nevzniká na základe toho, že ju niekto niekomu nanúti.

Daniel Šobr, hovorca kresťanských spoločenstiev Slovenska, SME 5.3.2011

Tureckej polícii sa podarilo prekaziť atentát na vysoko postaveného duchovného

Tureckej polícii sa podarilo prekaziť atentát na vysoko postaveného duchovného kresťanskej cirkvi v Istanbule. V tejto súvislosti zadržali dvoch podozrivých vo veku 17a 18 rokov. Pri výsluchu priznali, že sa krviprelieváním chceli presláviť.

Rádio Slovensko, 7.3.2011

Škandál v USA

Katolíckou cirkvou v americkej Philadelphii otriasa škandál. Arcidiecéza zbavila úradu 21 kňazov dovtedy, kým sa nevyšetria obvinenia, že sexuálne zneužívali mladých chlapcov v katolíckej škole.

Markíza, 9.3.2011

Cirkvám vyhovuje načierať hlbšie do štátnej kasy

Cirkvi si zvykli prijímať čoraz viac peňazí od štátu, lebo im to vyhovuje, zároveň ich to však uspáva, tvrdí sociológ Ján Bunčák z Univerzity Komenského v Bratislave. Vo svojich výskumoch sa venuje aj aktuálnym otázkam religiozity na Slovensku.

Na Slovensku sa opäť diskutuje - po koľký raz? - o potrebe odluky cirkví od štátu. Majú podobné diskusie vôbec zmysel?

Len do tej miery, že sú svojráznym testom verejnej mienky, názorov obyvateľstva. Úplná odluka je nateraz ne-reálna vec.

Prečo?

Bráni jej predsa základná vatikánska zmluva, ratifikovaná pred viac ako desiatimi rokmi. Chcem pripomenúť, že Slovenská republika vtedy prijala závažné a rozsiahle záväzky ku katolíckej cirkvi, vzdala sa v jej prospech časti suverenity. Navyše, tej zmluve chýba doložka o podmienkach jej skončenia. Podľa článku 25 sa však môže meniť a dopĺňať na základe vzájomnej dohody zmluvných strán. A, napokon, je tu vždy ešte aj možnosť jej vypovedania, hoci by išlo o bezprecedentný krok vo vzťahu k Svätej stolici...

Vidíte, sám tomu veľmi neveríte.

Je v tejto situácii reálne zavedenie cirkevnej dane, čiže otázka, ktorá sa stala bezprostredným podnetom na otvorenie súčasnej verejnej diskusie?

V dohľadnej budúcnosti zrejme nie. V základnej zmluve sa Slovenská republika zaviazala vytvoriť aj finančné predpoklady na fungovanie katolíckej cirkvi. Zaviesť cirkevnú daň, to by si žiadalo súhlas katolíckej cirkvi bez ohľadu na výsledky verejnej diskusie a závery expertov, zastupujúcich náš štát. **Mala sa uzavrieť čiastková zmluva o financovaní, tá sa však ustavične odkladá...**

...lebo, ako ustavične počúvame, chýba na to politická vôľa. Dokonca ani ľavicový Smer na to nemá potrebnú vôľu, čo už potom hovoriť o stranách, ktoré majú kresťanský pilier ak už nie vo svojom názve, tak isto-iste v programe. Pritom predmetom onej čiastkovej zmluvy by mohli byť povedzme aj podmienky uplatnenia cirkevnej dane. Tá je však povinná, napríklad v Nemecku je to tak. Už pred štyrmi rokmi sa slovenskí biskupi dost' nechotne vyslovili za inú formu zdanenia, za takzvané daňové asignácie, ktoré sú

dobrovoľné a využívajú sa na financovanie cirkví v Taliansku a Španielsku. Naši biskupi však zároveň upozornili na slovenské špecifiká a navrhli všetko najprv dobre preskúmať odborníkmi. Teraz sa to opakuje...

Dôkladne preskúmať by sa zišlo aj ďalšie veci. Cirkvi sa predsa financujú z viacerých zdrojov. Napríklad z výnosov reštituovaných majetkov. Ale o ich celkovej veľkosti či hodnote sa vie len málo.

Cirkvi neprestajne opakujú, že majetky sa im nevrátili všetky a tie, čo sa vrátili, boli zväčša v zdevastovanom stave.

Mnohé nehnuteľnosti však prenajímajú, ďalšie predávajú, ale príjmy sú obchodným tajomstvom. Takisto cirkevné dary, a nielen tie do zvončeka, vyberané každú nedeľu v kostoloch. Verejnosť o nich vie len toľko, že nepodliehajú daniam.

Cirkvi unisono tvrdia, že to nestačí a že na svoju činnosť potrebujú ďalšie peniaze. Bez štátnych dotácií by vraj nemohli existovať. Urobili ste viac výskumov na túto tému, prípadne ste boli ich odborným garantom. Čo z nich vyplynulo? Vie vôbec laická verejnosť o zložitosťiach financovania cirkví?

Samozrejme, že nie. Ľudia si spravidla neuvedomujú ani celú šírku finančného napojenia cirkví na štát, veď nejde len o platy duchovných a dotovanie prevádzky cirkevných ústredí. Štát poskytuje každoročne významné sumy na údržbu cirkevných objektov, financuje rôzne cirkevné zariadenia, poskytuje nenávratné dotácie cirkevným charitatívnym a iným organizáciám. Nehovoriac o cirkevných zamestnancoch v štátnych inštitúciách, odmenách pre katechéty vyučujúcich náboženstvo v štátnych školách alebo o financovaní teologických fakúlt.

Summa summarum je to zrejme viac, ako dostáva od štátu slovenská veda vrátane univerziténeho výskumu?

Práve to by bolo zaujímavé porovnať, ale kto vám poskytne kompletne relevantné údaje za cirkvi?

Vráťme sa k predchádzajúcej otázke: podporila by slovenská verejnosť zavedenie cirkevnej dane alebo daňových asignácií?

Musíme to rozlíšiť. V prípade dane sa na cirkvi skladajú iba tí, ktorí sa hlásia k viere. Tak je to v Nemecku alebo Ra-

kúsku. Kým ľudia bez náboženského vyznania hovoria o tomto modeli ako o spravodlivom, veriaci ho považujú za trestajúci. Prieskum spred niekoľkých rokov totiž ukázal, že najskalnejších stúpencov cirkví a náboženských spoločností je na Slovensku medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi približne desať percent. Tí by boli ochotní platiť na cirkvi aj v prípade, ak by sa to dotklo ich čistého príjmu.

Existujú v tejto otázke nejaké veľké rozdiely medzi katolíkmi a evanjelikmi?

Nijaké veľké. Medzi katolíkmi podobne ako medzi evanjelikmi sa nenašla nadpolovičná väčšina tých, čo by boli len za samofinancovanie cirkví. Katolíci však majú o čosi silnejšiu tendenciu k štátnemu financovaniu.

Prejavujú sa aj v tomto smere regionálne odlišnosti?

A ešte ako! Najviac zástancov má financovanie cirkví štátom v Prešovskom, Košickom a Žilinskom kraji. Najmenej v Trnavskom, Bratislavskom a Banskobystrickom kraji. Ale ešte výraznejšie sa prejavujú niektoré demografické rozdiely. Napríklad najviac odporcov financovania cirkví štátom je medzi mladými rodinami, kým najviac jeho zástancov medzi penzistami. Čo je z hľadiska samofinancovania veľmi zlé.

Aká vysoká by musela byť daň, keby ju bol ochotný platiť iba každý desiaty veriaci?

Veď práve, musela by byť nastavená pomerne vysoko, čo by mohlo počet potenciálnych platcov cirkevnej dane ešte viac znížiť.

Aj pre veriaciach by bola teda prijateľnejšia asignácia, ktorá by neznižovala čistý príjem človeka a išla by cirkvám z už odvedených daní?

Vo výsledkoch výskumu to vychádzalo zhruba fifty-fifty, pokiaľ ide o stúpencov a odporcov tohto modelu. Za dôležitú podmienku poukazovania peňazí touto formou však opýtaní označili adresnosť chcú vopred vedieť, na ktorú cirkev prispievajú. V prípade, že by to nemohli ovplyvniť, záujem o dobrovoľné financovanie by podľa prieskumu prudko klesol. Ďalšia závažná vec - ak by cirkvám asignovala z svojich miezd iba tretina zarábajúcich, sadzba tejto dane by musela byť takisto dost' vysoká. **Aká vysoká by musela byť, aby výnosy z nej dosiahli aspoň 33 miliónov eur, teda po starom asi miliardu ko-**

rún, ktorú štát každoročne dáva iba na platy duchovných a prevádzku cirkevných ústredí?

Podľa niektorých prepočtov by sa sadzba musela pohybovať na úrovni šiestich až siedmich percent. Pre zaujímavosť, v Rakúsku to je desať percent z príjmu.

Prečo je tak málo ľudí ochotných prispieť na cirkev, keď podľa sčítania sa len ku katolíckej cirkvi na Slovensku hlásí takmer 70 percent obyvateľov?

Ale koľko z nich je len pokrstených, nominálnych členov cirkvi? To, že niekto dá dieťa pokrstiť, ešte nepredurčí jeho svetonázorové postoje v dospelosti. Štatistika dokáže len približne zistiť „pokrstenosť“, nie skutočnú príslušnosť ľudí k tej či onej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. To, na čo sa pýtate, súvisí s inou otázkou - koľko je aktívnych katolíkov, evanjelikov alebo iných cirkevníkov. Podľa posledného sčítania sa ku kresťanstvu hlási vyše 80 percent Slovákov, ale ako ukázal náš výskum, nedelňu omšu pravidelne navštevuje ani nie každý druhý.

Väčšina sa len deklaruje za veriach?

Tak nejak o cirkev chápajú ako organizáciu, od ktorej si kupujú služby. Katolícka cirkev rozlišuje veriach, ktorí chodia do kostola (dominantes), od tých, ktorí chodia aj na sväté prijímanie (communicantes). Koľko je tých druhých na Slovensku? A koľkí z nich chodia aj na spoveď? To vie len cirkev, ale iba na základe týchto údajov možno objektívne súdiť o miere religiozity.

Údaje zo sčítania ľudu však majú význam pre stanovenie výšky štátnej dotácie a, perspektívne, možno aj na určenie sadzby cirkevnej dane alebo daňovej asignácie. Do istej miery zrejme áno. Prečo by sa ináč až tak vyhrotila kritika zo strany cirkvi na adresu ministra kultúry za to, že s myšlienkou novej dane prišiel bezprostredne pred májovým sčítaním ľudu? Kritika nie je celkom oprávnená. Lebo, po prvé, na základe údajov zo sčítacieho hárka vás nikto nemôže zaviazat' k plneniu si nejakej povinnosti. A po druhé, cirkvi už majú na pokus obmedziť sčítaním ich vplyv osvedčený recept. Aj pred sčítaním v roku 2001 podnikli rozsiahlu „vysvetľovaciu kampaň“, ktorá zabránila očakávanému poklesu počtu hlásiacich sa k tomu či inému vierovyznaniu.

Na druhej strane silnejú, ako sa zdá, aj v najväčšej cirkvi hlasy volajúce

po zvyšovaní miery samofinancovania, a tým aj po znižovaní jej závislosti od štátu a štátnej kasy.

Lebo ľudia vidia, že pohodlnosť vedie k letargii, cirkev vrátane jej hierarchie to uspáva. Príveľmi sa totiž spolieha na automatizmus poskytovania štátnych dotácií či dokonca ich rastu. Cirkevníci sa nemusia namáhať, ak chcete, obetovať, aktívne sa podieľať na živote svojej cirkvi, a teda i na financovaní jej aktivít. Ak sa niekto nenamáha, nepodieľa, stráca vedomie celku, necíti zaň spoluzodpovednosť. A cirkev ako celok pozvoľna stráca vplyv na spoločnosť. Vieme, že niektoré na Slovensku registrované cirkvi odmietajú štátny príspevok na svoju činnosť a, hľa, akí sú ich príslušníci aktívni. A nielen vo svojich chrámoch, ale aj na ulici.

To chcete povedať, že katolícka cirkev stráca na Slovensku vplyv?

Dovolím si to tvrdiť už aj na základe empirických poznatkov a skúseností zo svojej pedagogickej práce. Niekedy ma až zaráža, ako málo vedia o náboženstve študenti prichádzajúci k nám na prijímacie pohovory. Pritom väčšina chodila na náboženskú výchovu. Vedia o tom tak málo, že ma to až zaráža. Väčšina z nich sa síce hlási ku katolíckej viere, ale stačí pár kontrolných otázok, aby ste zistili, že k náboženstvu pristupujú animisticko-šamanským spôsobom.

Ako sa to prejavuje?

Niekedy až komicky. Viacero rokov sme sa v rámci prijímacích testov pýtali, aký je rozdiel medzi destilovanou a svätenou vodou. Nedávno sme to vzdali, je to príliš ťažká otázka, odpoveď nie je v učebniciach a čoraz častejšie sme od maturantov dostávali odpoveď, že je „trochu slaná a liečivá“. Celkom vážne sa takto vyjadrovali adepti štúdia sociológie, a nie babky so základným vzdelaním kdesi na púti do Litmanovej. O akej úrovni náboženskej výchovy tu môže byť reč?

Myslíte si, že liberálnejší model financovania cirkvi by to zmenil?

Som presvedčený, že cirkevníkom by záležalo na tom, aby ich peniaze nešli do vetra, aby činnosť cirkvi prinášala viac reálnych výsledkov v každodennom živote.

Liberáli a ateisti si však môžu povedať - tak im treba, nech sa len ďalej spoliehajú na peniaze od štátu, je to predsa pre cirkvi najkratšia cesta do pekla?

Áno, nezabúdajme však, že sú to aj peniaze ich - ateistov a liberálov. Okrem toho, úpadok vplyvu cirkvi naozaj ne-

môže byť verejným záujmom. Cirkvi patria medzi dôležité piliere zdravého rozumu, vzdelanosti a morálneho citenia spoločnosti.

Postupné zvyšovanie miery samofinancovania cirkvi by teda prospelo aj samotným cirkvám. Verejnosť je viac-menej na to pripravovaná. Kde je teda problém?

Slovenská politika a samotné cirkvi na to nie sú pripravené. Všimnite si, aká veľká časť politickej scény sa k najväčšej cirkvi správa až devótno. Ešte aj viacerí ľavicoví politici zvykli priam manifestovať svoje katolíctvo, hlásiť sa k tejto viere, hoci verejnosť ich poznala v minulosti skôr ako ateistov. Verejné prihlásenie sa k cirkvi býva na Slovensku považované za dôležitý zdroj legitimitnosti politikov.

Aj základná vatikánska zmluva sa schvaľovala za usilovnej asistencie ľavicových politikov.

Presne, predsedom slovenského parlamentu bol vtedy ľavicár. Aj prezident republiky bol tejto krvnej skupiny. Pre Stranu demokratickej ľavice bolo hlasovanie za vatikánsku zmluvu jednou z príčin jej zániku. A za vlády Smeru sa vari niečo zmenilo? Robert Fico predsa výborne vychádzal s cirkevnými hodnotármi a jeho „tretia cesta“ sa ukázala ako kresťanskosociálna. Čiastkové zmluvy sa po vzájomnej dohode odložili na neurčito a štátny príspevok pre cirkvi ďalej rástol. Postoje pravicových strán v tejto otázke sú zrejmé. Skupinka liberálov veľa nezmôže. A máte to.

Ale aby sme stále nehovorili len o katolíckej cirkvi. Evanjelická cirkev augsburského vyznania má tiež vážne výhrady k cirkevnej dani, hoci tradícia samofinancovania, známych desiatkov, je v nej silná. Ako si to vysvetľujete?

Myslím si, že dôvod je totožný - jednoducho, súčasný stav jej predstavným vyhovuje. So samofinancovaním, s jeho organizovaním, udržiavaním, stimulovaním by predsa prišli veľké problémy.

Má však na inom modeli financovania cirkvi skutočný záujem samotný štát? Ved' svojho času sa jeden slovenský minister financií akoby preriekol, keď verejne povedal, že pre asignačnú daň by bolo treba prebudovať celý daňový systém...

Zavedenie takého modelu predpokladá súbeh viacerých okolností, ktoré cirkvi i štát posúdia ako priaznivé. Zatiaľ sa to ešte nestalo.

V západnej i strednej Európe mož-

no už dlhšie pozorovať jasný trend k samofinancovaniu cirkví. Dokedy bude Slovensko výnimkou?

Najskôr sa musí lepšie vyjasniť postavenie cirkví a náboženských spoločností vo verejnom živote. Najmä mladí Slováci dnes veľa cestujú, mnohí pracujú v zahraničí a vidia, ako to tam chodí, aj čo sa týka života cirkví a náboženských spoločností. Cirkvi na Slovensku sa čoraz ťažšie budú brániť novým vetrom, modernizácii. Príslovecná ľudová zbožnosť sa už aj u nás začína vytrácať. Trnavský biskup tento problém cíti aj sa ho snaží riešiť. Ale čo ďalší? Niektoré skutočnosti akoby signalizovali posilnenie reformného krídla v katolíckej cirkvi, nemyslíte?

To si netrúfam posudzovať, zo sociologických výskumov však vyplýva, že pre Slovensko je naďalej príznačný náboženský tradicionalizmus a že cirkvi, najmä tie väčšie, sa len pozvoľna zhostujú svojich modernizačných funkcií smerom k spoločnosti. Obrazne by som to vyjadril tak, že na Slovensku sa chce cirkvi priblížiť k milovníkom latinskoamerických telenoviel, a teda nie k náročnejším divákovi.

Ale existuje už aj u nás liberálno-náboženský typ človeka?

Ale iste, viera týchto ľudí nie je hlboká, do kostola chodia iba niekoľkokrát v roku. Podľa starších výskumov do tejto skupiny bolo možné zaradiť okolo 17 percent respondentov.

Ako asi vnímal pápeža Jána Pavla II. liberálny typ veriaceho a ako veriaci plne integrovaný s cirkvou?

Samozrejme, že odlišne. Ján Pavla H. bolo možné vnímať ako významného štátnika 20. storočia, ktorý je nerozlučne spojený s pádom totalitného režimu. Alebo mohli ste v ňom vidieť predovšetkým mierotvorcu a popredného predstaviteľa ekumenizmu. Sám si myslím, že jeho reformátorstvo sa prejavovalo najmä v tejto oblasti nemiernym úsilím, vynaloženým v záujme zmierenia medzi rôznymi cirkvami. Pre silne veriacich ľudí bol však Ján Pavol II. predovšetkým najvyšším predstaviteľom katolíckej cirkvi, Svätým otcom, Petrovým nástupcom.

V jednej štúdii píšete, že Slovensko nie je bezvýhradne katolíckou krajinou, ako sa zvykne tvrdiť a že ho nemožno v tomto smere porovnávať s Poľskom alebo Litvou. Na základe čoho si to myslíte?

Na základe sociologických výskumov. Nejde len o existenciu spomínaných typov zdanlivo veriacich ľudí. Sku-

točne veriaci človek je v katolíckom Poľsku spravidla poučenejší ako katolík Slováč. Vie viac o vierouke, o náboženských dogmách. Slováci to berú viac citovo, ba až výlučne citovo.

Možno práve preto sa na púti v Levoči pravidelne zúčastňuje viac ako pol milióna Slovákov. O čom to svedčí?

Nezabúdajme, že takéto náboženské podujatia sú zároveň obrovské ľudové zhromaždenia a slávnosti. Tam neprídu len hlboko veriaci, ale aj poloveriaci a rôzni zvedavci.

Skúste sa vžiť do úlohy prognostika. Môže sa stať, že vplyv veľkých kresťanských cirkví začne u nás upadať natoľko, že sa tu objaví duchovné vákuum?

V duchovnej sfére sa nemôže dlho udržať vákuum. Vždy ho niekto zaplní.

Čo ak to budú nové sekty a takzvané nové náboženské hnutia, ved' mnohé z nich sú známe ako deštruktívne kultúry?

Všetky bašty zdravého rozumu, vzdelanosti a morálky vyžadujú podporu štátu, aby mali účinný vplyv. Na Slovensku radi zabúdame, aj v diskusii o odluke a financovaní, že cirkvi a náboženské spoločnosti v tom nie sú jediné. Takými to baštami sú predsa aj univerzity, akadémie vied, ďalšie kultúrne a vzdelávacie inštitúcie. Od nich sa tiež vyžaduje čoraz viac samofinancovania, efektívnosti a výkonu. Je chybou, keď týmto ustanovizniám prisudzujeme iba jednu úlohu - cirkvi dbá o morálku, univerzity o vzdelanosť, divadlo o kultúru. Potom

sa stráca zdravý rozum a nastupujú samozvaní proroci a šamani. Cirkvi a náboženské spoločnosti sú dôležitou súčasťou tohto celku, no dnes už ani zďaleka nemajú výlučné postavenie.

Ján Bunčák (64)

-Sociológiu vyštudoval na Varšavskej univerzite, vedeckú prípravu absolvoval v Sociologickom ústave SAV v Bratislave, za docenta habilitoval na Univerzite Komenského v Bratislave.

-Od roku 2004 je vedúcim katedry sociológie filozofickej fakulty tejto univerzity.

-Prednáša úvod do štúdia sociálnych vied, metódy sociologického výskumu a teóriu sociálnej modernizácie.

-Dlhodobou sa venuje transformačným procesom sociálnej štruktúry a v tejto súvislosti skúma aj zmeny religiozity na Slovensku.

„Úpadok vplyvu cirkví nemôže byť verejným záujmom. Cirkvi patria medzi dôležité piliere zdravého rozumu, vzdelanosti a morálneho citenia spoločnosti“

Sociológ Ján Bunčák sa vo svojich výskumoch venuje aj otázkam religiozity na Slovensku

Medzi katolíckymi podobne ako medzi evanjelikmi sa nenašla nadpolovičná väčšina tých čo by boli len za samofinancovanie cirkvi „

„Podľa posledného sčítania sa ku kresťanstvu hlási vyše 80% Slovákov, ale ako ukázal náš výskum, nedeľnú omšu pravidelne navštevuje ani nie každý druhý“ Vladimír Jancura, Pravda 5.3.2011

Ekonom hájil Sokola

Cirkevný ekonóm súdu povedal, že arcibiskup peniaze pre seba nevzal. Po takmer trištvrte roku včera na Okresnom súde v Trnave pokračoval spor bývalého bratislavsko-trnavského arcibiskupa Jána Sokola s časopisom týždeň. O okolnostiach údajného prevodu pol miliardy korún na účet niekdajšieho agenta StB Štefana Náhlika vypovedal bývalý hlavný účtovník arcidiecézy Peter Kučera. Cirkevný ekonóm tvrdil, že za pozemky pod Tesco, z ktorých peniaze pre Náhlika podľa časopisu pochádzali, získala arcidiecéza iba 361 miliónov korún. Čistý výnos po odpočítaní daní bol vraj iba vyše 111 miliónov. Poprel, že by Ján Sokol peniaze prevádzal na Náhlika, ako hlavný ekonóm by vraj o tom určite vedel. Sudkyňa sa ekonóma pýtala

aj na účty mimo oficiálneho účtovníctva, ktoré podľa Sokolovho nástupcu arcibiskupa Róberta Bezáka odhalil hospodársky audit. Peniaze na nich mohli pochádzať z darov z cudziny. Kučera vraj o účtoch nevedel, no dary zo zahraničia potvrdil. „Boli to ročne skôr tisíce ako desaťtisíce dolárov,“ povedal. „Kategoricky vylučujem, že by nejaké peniaze použil arcibiskup Sokol na vlastnú potrebu.“ Arcidiecéza zatiaľ odmieta zverejniť výsledky auditu, súd včera o správu požiadal znova. Pojednávanie, v ktorom Sokol žiada ospravedlnenie a 50-tisíc eur, má pokračovať o mesiac. Vypovedať by mal Náhlik, ktorého súd zatiaľ nedokázal vypátrať a aj bývalý poslanec František Mikloško, ktorý bol jedným zo zdrojov časopisu. (mp), SME 11.3.2011

Výtvarníci nestíhajú. Pre blahorečenie Jana Pavla II.

Poľskí sochári, maliari či výrobcovia zvonov nevedia, čo skôr. Pred blížiacim sa blahorečením niekdajšieho pápeža Jána Pavla II. majú plno zákaziek nielen z Poľska, odkiaľ Ján Pavol II. pochádzal, ale aj z iných krajín sveta. „Otcovi chýbajú výrobné kapacity,“ hovorí syn vrocľavského sochára a maliara Krzysztofa Annusewicza, ktorý sa špecializuje na olejomalby s motívom Jána Pavla II. Od polovice januára, keď Vatikán oznámil, že Ján Pavol II. bude 1. mája blahorečený, Annusewiczova dielňa pracuje prakticky ustavične, nové zákazky už dlhší čas neprijíma. Najviac zákazníkov si objednáva obrazy niekdajšieho pápeže s Pannou Máriou v pozadí. Najväčšie plátna, vysoké okolo jedného metra, si objednáva farnosti.

Blahorečenie Jána Pavla II.

Začiatkom mája zaplavia Rím kresťania z celého sveta. Na blahorečenie Jána Pavla II. by mali prísť až dva milióny veriacich. Pripravujú sa aj naše cestovné kancelárie. Ministerstvo zahraničných vecí ale varuje pred podvodníkmi.

Na blahorečenie Jána Pavla II. sa chystajú aj veriaci zo Slovenska. Okamžite zareagovali viaceré cestovné kancelárie, ktoré do Ríma ponúkajú niekoľko dňové zájazdy.

Július Cmorej, majiteľ cestovnej kancelárie: „Ako náhle bol vyhlásený termín blahorečenia, sme pripravili pre našich klientov máme pripravené zatiaľ tri skupiny, či jednotlivci alebo teda ucelené skupiny. Ten záujem je, sa to pomaličky teda rozbieha, takže veríme, že sa nám to podarí teda celé predať.“

Redaktor: „Ministerstvo zahraničných vecí upozorňuje, že na internete sa objavujú cestovné kancelárie, ktoré ponúkajú pomoc pri získaní lístkov.“

Ľuboš Schwarzbacher, hovorca ministerstva zahraničných vecí: „Na túto udalosť nie sú potrebné žiadne lístky. Zároveň však upozorňujeme, že lístky na audiencie a sväté omše celebrowané pápežom sú vždy bezplatné.“

Redaktor: „Ide pravdepodobne o zahraničné kancelárie. My sme žiadnu takúto na Slovensku nenašli.“

Stoja okolo 8 000 zlotých (2 013 eur). Menšie portréty v cene okolo 3 000 zlotých (755 eur) si kupujú rôzne inštitúcie, ale aj bežní ľudia, ktorí si ich vešajú doma. Po 1. máji sa veriaci v kostoloch budú môcť modliť aj pred obrazmi Jána Pavla II. so svätožiarou. Po celom Poľsku dnes stojí okolo 300 pomníkov Jána Pavla II., od mája ich ešte pribudne. Z veží kostolov budú vyzváňať ďalšie zvony zasvätené „poľskému“ pápežovi. Dielňa Janusza Felczynského z Przemysli, ktorá vyrobila už okolo stovky zvonov, ktorých patrónom je Ján Pavol II., má zákazky od farností z Varšavy, Lodže i ďalších miest. Poltonový pápežský zvon pri príležitosti blahorečenia Jána Pavla II. poputuje aj do litovskej Klajpedy. (čtk), Pravda 9.3.2011

Levoča začína pripomínať Prahu

Levoča začína pripomínať Prahu. Dôvod? Pribúdajúce vežičky. Česká metropola má totiž prívlastok stovežatá. Dnes sme sa dozvedeli, že v meste na východe pribudne čoskoro ďalšia stavba s vežou. Pôjde o chrám.“

Redaktorka STV: „Či sa v Levoči otočíte naľavo či napravo, objavíte vežu. Na kostoloch, na meštianskych domoch, ale aj na historickej radnici.“

Ivan Dunčko, vedúci oddelenia CR a rozvoja mesta MsÚ v Levoči: „Tú scenériu dotvára ešte aj zvonica, potom vežička na gymnáziu.“

Redaktorka STV: „V meste je aj 5 dominantných chrámov. Svätý Jakub spolu s Mariánskou bazilikou sú najvyhládávanejšie.“

Ivan Dunčko, vedúci oddelenia CR a rozvoja mesta MsÚ v Levoči: „Porovnanie s tou stovežatou, napríklad s Prahou, možno až také za vlasy pritiahnuté nie je. Jednak pohľad na Prahu je krásny, kto by to nepoznal, pohľad na Levoču hlavne z juhu tiež.“

Redaktorka STV: „Toto je začiatok zrodu nového chrámu, ten zasvätia Panne Márii ochrankyni.“

Ján Babjak, arcibiskup a metropolita: „Je to dôležité, aby tu mali svoj chrám, dôstojný príbytok aj gréckokatolíci.“

Redaktorka STV: „V týchto priestoroch sa schádzali 71 rokov, dnes už nestačí. 600 veriacich potrebuje priestrannejší stánok. Vyzeráť by mal ako tento v Bardejove.“

Rastislav Višňovský, miestny správca farnosti: „Finančne chceme tento chrám zabezpečiť viac-menej z vlastných zdrojov, zo zbierok, zo zbierok po farnostiach, teda z milodarov veriacich.“

Redaktorka STV: „Gréckokatolíci tu v Levoči veria, že na tomto mieste bude stáť chrám už v októbri.“

Veriaca: „S božou pomocou všetko sa dá.“

Redaktorka STV: „Isté je však to, že mestu pribudne ďalšia chrámová veža. Ak pristavia zvonnicu, tak aj dve.“

Diana Murdziková
STV 1 8.3.2011

Po veži hrozí aj zrútenie kostola

Stredovekému kostolu v Zacharovciach v okrese Rimavská Sobota, ktorý je na zozname kultúrnych pamiatok, hrozí zrútenie. Objekt z pätnásteho storočia už prišiel v roku 2002 o štyridsaťmetrovú vežu, ktorá sa zvalila na svah a cestu. Teraz hrozí zničenie celého chrámu. Vzácný kostol čoraz viac pripomína ruinu. Do objektu už roky zateká voda, plesnivejú steny. Podľa starostky Zacharoviec Ruženy Gembickej sa zo spomínaných dôvodov v ňom už pätnásť rokov neslúžia pobožnosti. Kostol patrí štátu, no využívala ho reformovaná kresťanská cirkev. Pokusov na jeho záchranu bolo niekoľko, zatiaľ však nevyšiel ani jeden. Samospráva hľadala peniaze aj v New Yorku, keďže veža sa zrútila presne rok po páde newyorských dvojčiek po útoku teroristov 11. septembra 2001. Starostka sa obrátila listom na magistrát v New Yorku s prosbou o finančnú výpomoc či vyhlásenie zbierky, z Ameriky však neprišla odpoveď dodnes. „O kostolík by sme veľmi neradi prišli. Mrzí nás už zrútenie kostolnej veže, ktorá bývala dominantou obce a vidieť ju bolo z ďaleka,“ zdôrazňuje starostka. V najbližších týždňoch budú v kostole robiť štúdiu o jeho záchrane, obnove, no aj budúcom možnom využití študenti architektúry. „Hotová bude do mája tohto roku,“ zdôrazňuje doktorand z Fakulty architektúry Stavebnej technickej univerzity v Bratislave Róbert Erdélyi, ktorý sa špecializuje na problematiku záchranu a využitia ohrozených kostolov na Slovensku. Na základe štúdie bude možné vytvoriť projekt rekonštrukcie vzácného objektu. Bude však treba nájsť investora. Obec chce kostolík zachrániť aj pre rozvoj cestovného ruchu. O kostole sa totiž rozpráva, že je pod ním pochovaný jeden z husitských vodcov, ktorý padol v známej bitke pri Lučenci pred päťsto rokmi. Hrob by mal odhaliť archeologický výskum, ktorý by sa pri oprave chrámu uskutočnil. Archeológa Alexandra Botoša z Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote by nález krypty pod kostolom neprekvapil. „V stredovekých kostoloch bývalo bežné, že významnejších ľudí pochovávali v interiéroch chrámov. Že sa nájdu hroby aj pod kostolom v Zacharovciach preto považujem za dosť pravdepodobné,“ podotkol. Števo Rimaj, **Pravda 9.3.2011**

V Egypte sa začali zabíjať kresťania a moslimovia

Náboženské násilnosti. Eufória po zvrhnutí diktátora Mubaraka vyprchala, na rad prišli zrážky medzi islamom a kresťanstvom.

Obrovská radosť a jednota egyptských moslimov a kresťanov po zvrhnutí nenávideného diktátora Husního Mubaraka sú nenávratne preč. V Egypte sa s novou silou rozohreli nové násilnosti medzi moslimskou väčšinou a sotva desaťpercentnou menšinou kresťanov-koptov.

Tikajúca bomba

Krviprelievanie si v kresťanskej štvrti Mukattám v Káhire vyžiadalo v posledných dňoch najmenej 13 obetí a 140 zranených. K útokom na kresťanov došlo po tom, čo asi dvojtisícová kresťanská komunita zablokovala cestu v Káhire, aby tak upozornili na utlačanie kresťanstva. Protestovala tiež proti minulotýždňovému vypáleniu kostola, kde sa konala svadba. Pri incidente zomrela nevesta a otec ženiča. Po tom, ako kresťania odmietli vpustiť moslimov cez cestu, začala krvavá bitka a vraždenie. „V poliklinike máme telá šiestich kresťanov, všetci boli zastrelení,“ uviedol miestny kňaz Samann Ibrahim pre agentúru AFP. Experti tvrdia, že ide o napätie bezpečnostného vákuu, ktoré ostalo po páde

režimu, keď sa bezpečnostné zložky úplne nevrátili do ulíc. „Ľudí v prvom rade desí politická neistota po páde režimu a zlé životné podmienky,“ povedal pre HN profesor Holger Albrecht z Americkej univerzity v Káhire.

Rastúca sila islamu

Začiatkom februára označil šéf Medzinárodného menového fondu nezamestnanosť mladých v Egypte za tikajúcu bombu a hrozbu, že vyvolá sociálne nepokoje. „Zacyklená pomsta“ medzi kresťanmi a moslimami vzrástla aj po tom, čo si bombový útok na kostol koptskej cirkvi v Alexandrii na Nový rok vyžiadalo 21 obetí a desiatky zranených. Do politiky sa navyše mieša bývalým režimom zakázané Moslimské bratstvo, ktoré chce zaviesť islamské právo šaría. Cez víkend sa zúčastnilo aj na rokovaníach s viceprezidentom Umarom Sulajmánom. „V prípade, že islamizmus v tejto podobe sa bude posilňovať, reálne hrozia vzájomné boje,“ pripomenula pre HN analytička Irena Kalhousová. Zdôrazňuje, že nepokoje medzi kresťanmi a moslimami sa pravdepodobne nerozšíria do ostatného arabského sveta. Európski turisti sa tak nemusia obávať, že na nich zaútočia kvôli viere.

Jozef Tvardžik, HN 10.3.2011

Popolcová streda

Kresťania začínajú 40-dňové obdobie pôstu. Trvá od popolcovej stredy do Veľkonočnej nedele. U mnohých ľudí vyvoláva predstavy spojené s odriekaním si jedla. Hlbší zmysel je však ísť po ceste pokánia a pokory a oslobodiť sa od toho, čo človeka spútava.

Kresťania sa pripravujú na najvýznamnejšie sviatky Veľkej Noci. V prvých storočiach trvala príprava iba 40 hodín, v štvrtom storočí už 40 dní. Symbolizujú Ježišov 40-dňový pôst na púšti a putovanie Izraela cez púšť, ktoré trvalo 40 rokov.

Anton Srholec, rímskokatolícky kňaz, Saleziáni dona Bosca: „Slovo pôst je nepresné, to je slovo pokánia. Pokánie je situácia človeka, ktorý si uvedomí, že je nedokonalý, že urobil aj chyby a omyly.“

Marián Gavenda, katolícky kňaz: „Pôst znamená v podstate oslobodenie

od toho, čo človeka spútava, neraz je to práve jedlo, že si človek privykne, ale môže to byť cigarety, internet, to čo mu bráni rozvinúť v plnosti svoj život.“

Patricia Pružinská, redaktorka STV: „Na popolcovú stredú je súčasťou omše požehnanie popola, ktorým kňazi značia kríž na čelách veriacich.“

Anton Srholec, rímskokatolícky kňaz, Saleziáni dona Bosca: „Často sa podaromnici naháňame za hodnotami, ktoré nie sú pravými hodnotami a preto si podľa židovských predkov sypeme popol na hlavu a robíme sa zodpovední za to nesprávne, čo je v dnešnej spoločnosti.“

Marián Gavenda, katolícky kňaz: „Prach pripomína jednak konečnosť a to nie aby cirkev strašila, že nakoniec sa na ten prach obrátíme, ale aby sme si vážili život.“

STV 1, 9.3.2011

Uhliarik dá externým poradcóm desaťtisíce

Minister zdravotníctva Ivan Uhliarik ešte minulý piatok tvrdil, že jeho rezort po prepustení 262 úradníkov neprijal žiadneho nového zamestnanca, zamlčal však externých spolupracovníkov. Celkovo ich má vyše dvoch desiatok a za ich služby vypláca od 1 580 do 3 000 eur. Zatiaľ posledné zmluvy s externistami podpísal Uhliarik začiatkom marca. Podľa nich radia ministrom či jeho sekčným šéfom pri transformácii nemocníc, verejným obstarávaním alebo komunikácií s médiami. Podľa prepočtov Pravdy len na štyroch poradcov vynaloží ministerstvo vyše 105-tisíc eur ročne. Medzi nimi je aj hovorkyňa ministra Katarína Zollerová či Iveta Klimová. Tá bola do konca februára šéfkou finančnej sekcie na ministerstve, od 1. marca ju už rezort platí ako externú poradkyňu pri transformácii nemocníc na akciové spoločnosti za 2 700 eur mesačne. Zmluvu na 29 700 eur má do konca januára 2012. Podobných zmlúv podpísal Uhliarik len tento rok dve desiatky. „Aktívnych je 23 dohôd. Šestnásť je s členmi Akreditačnej komisie ministerstva zdravotníctva, tri dohody sú uzatvorené s členmi Rozkladovej komisie ministerstva a štyri dohody sú na krátky čas na pomocné administratívne práce,“ reagovala hovorkyňa ministra Katarína Zollerová. Na centrálnom registri zmlúv sú však zverejnené aj ďalšie zmluvy, o ktorých hovorkyňa neinformovala, napríklad spomínaná príkazná zmluva s Ivetou Klimovou. Klimová pre Pravdu potvrdila, že odišla z ministerstva ku koncu minulého mesiaca. Či dostala aj odstupné, odmietla komentovať. „Odišla som koncom februára za dohodnutých podmienok, o ktorých nebudem rozprávať,“ povedala Klimová. Na otázku, či Klimová dostala pri odchode z riaditeľskej stoličky odstupné, odmietla odpovedať aj Zollerová. Finančnú sekciu od 1. marca riadi Andrej Hós. Prečo po odchode z ministerstva naďalej pracuje pre Uhliarika, Klimová neodpovedala. „Vyjadri sa k tomu oddelenie na to určené,“ reagovala Klimová. Podľa hovorkyne sa rezort chystá transformovať na akciové spoločnosti 30 zdravotníckych zariadení a nemá interné kapacity na to, aby takúto rozsiahlu agendu zvládol iba s vlastnými zamestnancami.

„Iveta Klimová ako riaditeľka sekcie ekonomiky mala na starosti obsiahnu agendu ministerstva zdravotníctva a popri nej nebolo možné pracovať aj na agende transformácie,“ povedala Zollerová. Tvrdí, že expertov si rezort najíma iba na obmedzené časové obdobie, čo považuje za efektívnejšie, akoby zamestnávalo podstatne viac ľudí bez časového obmedzenia. „Ak sa ich úloha skončí, ministerstvo ich nebude ďalej platiť,“ dodala. Samotná Zollerová od marca pracuje pre Uhliarika podľa zverejnenej zmluvy za 2 500 eur mesačne. Hovorkyňa vlni pri nástupe do funkcie odmietla odpovedať na otázku, či jej príkazná zmluva zaručuje vyplatenie 1800 eur mesačne. Vlni v októbri len vyhlásila, že výška je o niekoľko stoviek eur nižšia, ako boli celkové náklady na mzdu jej predchodkyne. Na otázku, ako hodnotí svoju dnešnú mzdu, Zollerová odpovedala, že je to výsledok dohody s ministrom. V oblasti komunikácie radí Uhliarikovi okrem hovorkyne ešte aj firma Fair Play Media bývalého novinára Tomáša Kuču. Tej platí rezort mesačne podľa novej zmluvy od marca do konca roka za služby v oblasti poradenstva pri príprave, koordinácii a komunikácii projektov 1 580 eur. Podobnú zmluvu uzavrela firma vo februári aj so Záchranou a dopravnou službou Bratislava. Tá platí Kučovej firme mesačne 1500 eur za odbornú spoluprácu v oblasti komunikácie s médiami. S konateľom firmy sa Pravde nepodarilo skontaktovať. Za poradenstvo najviac platí Uhliarik bývalému spolupracovníkovi ministra zdravotníctva Rudolfa Zajaca Tomášovi Szalayovi. Ten dostáva podľa zverejnenej mandátornej zmluvy za poradenstvo pri poistnej legislatíve, odvodovom systéme či transformácii nemocníc mesačne tritisíc eur. Szalay hovorí, že dohliada na zákony. „To, čo sa do nich dostane, čo nie,“ uviedol Szalay. Uhliarik v marci uzatvoril príkaznú zmluvu na poskytovanie služieb s ďalšími šestnástimi externými poradcami. Niektorí odborníci dostanú za rady pre vedúceho úradu ministerstva Ladislava Štefanca, ako postupovať pri verejnom obstarávaní, hodinovú mzdu 23,24 eura. Iní zase radia ministrom v oblasti kúpeľníctva za sumu 7 960 eur ročne. Tieto zmlu-

vy uzavrel Uhliarik s piatimi externistami a majú trvať až do roku 2016. Tí budú za svoju poradenskú činnosť až šesť rokov dostávať desaťnásobok priemernej ročnej mzdy v hospodárstve. Ctibor Košťál z Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť zasa upozorňuje, že nechota prijímať systémové zmeny vedie práve k riešeniam, ktoré sa zvonku javia ako málo dôveryhodné. „Viac ako počet prepustených ľudí je zaujímavá suma, ktorú ministerstvo vynakladá na ľudské zdroje za rok. V tej sume by mali byť aj všetci externí poradcovia. Na základe medziročných porovnaní by sme tak vedeli povedať, či došlo k šetreniu,“ upozorňuje Košťál.

„Odišla som koncom februára za dohodnutých podmienok, o ktorých nebudem rozprávať. Iveta Klimová externá poradkyňa ministerstva

Prešľapy ministra Ivana Uhliarika

- okruh svojich poradcov z reformného tímu Rudolfa Zajaca zverejnil až na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Troch z nich však aj tak zatajil, pričom odmietol zverejniť aj ich platy. Šlo o Tomáša Szalaya, Angeliku Szalayovú a Martina Filka

- Univerzitná nemocnica v Bratislave pod vedením nového riaditeľa, ktorého dosadil Uhliarik, chcela skončiť s vykonávaním interrupcií do 12. týždňa, čo bolo v rozpore s viacerými predpismi. Nemocnica zmenila stanovisko až po mediálnom tlaku a kliniky vykonávajú interrupcie aj naďalej

- minister umožnil skrátený kategorizačný proces pre vakcínu na povinné očkovanie detí proti pneumokokom farmaceutickej firme Pfizer, v ktorej do roku 2003 pracoval

- v zákone chce zakázať uhrádzanie antikoncepcie z verejného zdravotného poistenia

- do zákona, ktorý zásadne upravoval liekovú politiku, mal zasahovať človek zastupujúci farmaceutické firmy

- Uhliarik mení podmienky na vývoz liekov, ktoré môžu prílepiť distribučným spoločnostiam, dovoz a vývoz liekov si pritom nedávno doplnila medzi predmety činnosti firma jeho manželky

Vanda Vavrová
Pravda 10.3.2011